

Rechte der deutschen Minderheit in Polen. Prawa mniejszości niemieckiej w Polsce

1. Welche Begriffe sind mit der nationalen Minderheit verbunden? Anhang 1

Jakie pojęcia wiążą się z mniejszością narodową ?

- Schneide alle Teile aus.
- Ordne sie zu und klebe ein. (Es entsteht ein Dreieck)

2. Suche Begriffe, die mit der nationalen Minderheit verbunden sind.

Schreib sie ins Heft und übersetze ins Polnische.

Znajdź pojęcia związane z mniejszością narodową. Zapisz je w zeszycie i przetłumacz na język polski.

T	R	G	E	S	C	H	I	C	H	T	E	K	G	K
S	C	N	K	E	J	P	J	Y	D	P	J	K	E	B
K	I	D	E	N	T	I	T	Ä	T	F	X	V	W	D
V	X	T	X	U	T	K	G	E	X	Q	E	P	C	T
S	Q	E	N	T	W	I	C	K	L	U	N	G	X	E
C	H	K	A	Q	L	C	E	O	O	W	Q	F	X	J
H	V	O	L	Y	U	F	R	E	I	H	E	I	T	G
U	T	J	O	L	A	U	L	Q	T	S	D	O	L	Y
T	Y	W	G	K	P	C	Z	N	P	D	S	O	W	S
Z	O	T	R	A	D	I	T	I	O	N	C	D	S	P
B	O	M	H	G	U	L	E	T	X	Y	N	K	X	R
W	G	E	M	E	I	N	S	C	H	A	F	T	O	A
E	M	H	I	R	C	G	J	T	H	R	K	U	U	C
T	Z	D	G	C	T	K	U	L	T	U	R	N	I	H
U	E	C	O	S	Y	H	Y	M	D	Y	P	F	J	E

Diese Wörter sind versteckt:

1 Identität

2 Sprache

3 Entwicklung

4 Geschichte

5 Tradition

6 Schutz

7 Freiheit

8 Gemeinschaft

9 Kultur

3. Siehe den Film noch einmal an und löse dabei die interaktiven Aufgaben.

Zobacz film jeszcze raz i rozwiąż interaktywne zadania.

4. Verbinde das Datum mit einem wichtigen historischen Ereignis.

Połącz datę z ważnym wydarzeniem historycznym.

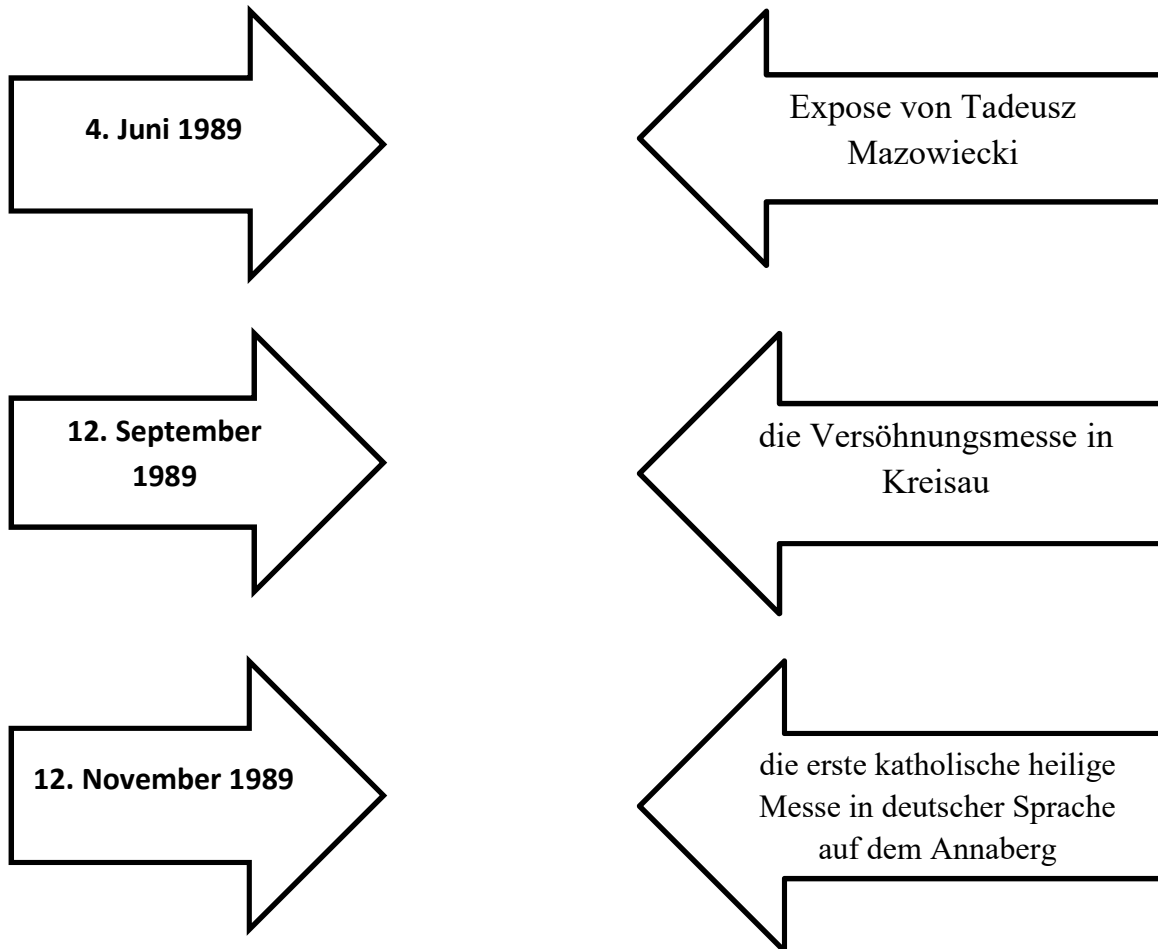

Bild A

Bild B

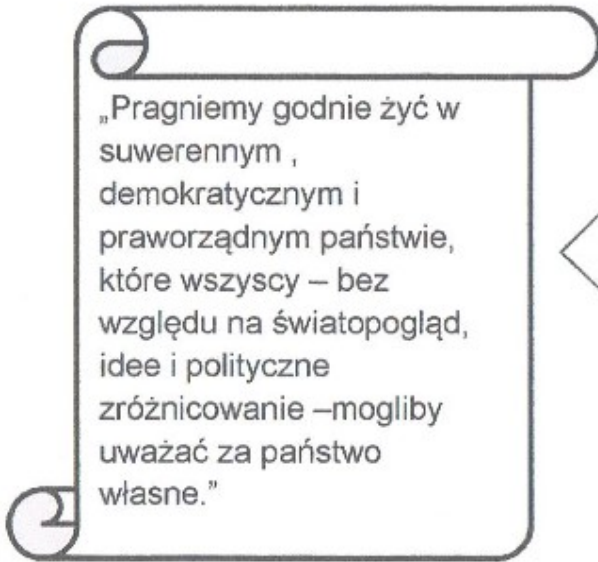
Bild C

5. Suche nach Informationen im Film und im Internet.

Poszukaj informacji w filmie i internecie.

- Wer ist auf dem Bild?
- Wie beeinflusste er das Schicksal der deutschen Minderheit in Polen?

.....

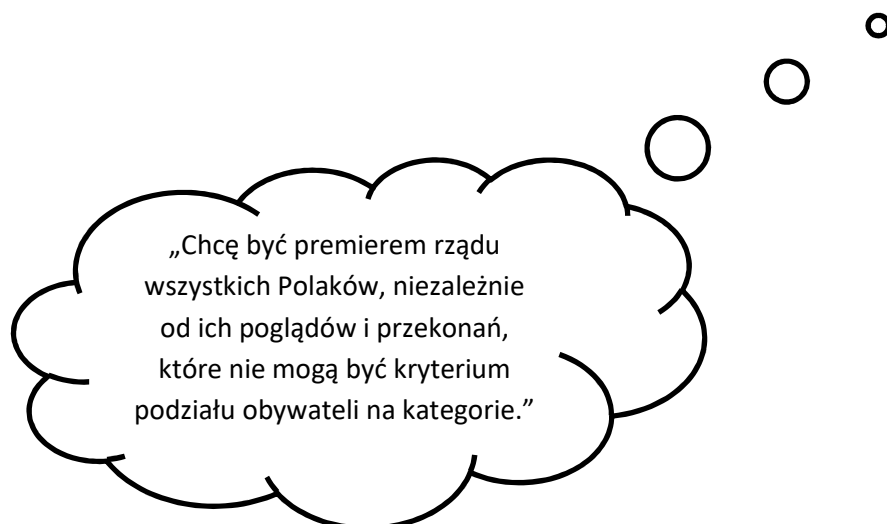
.....

.....

.....

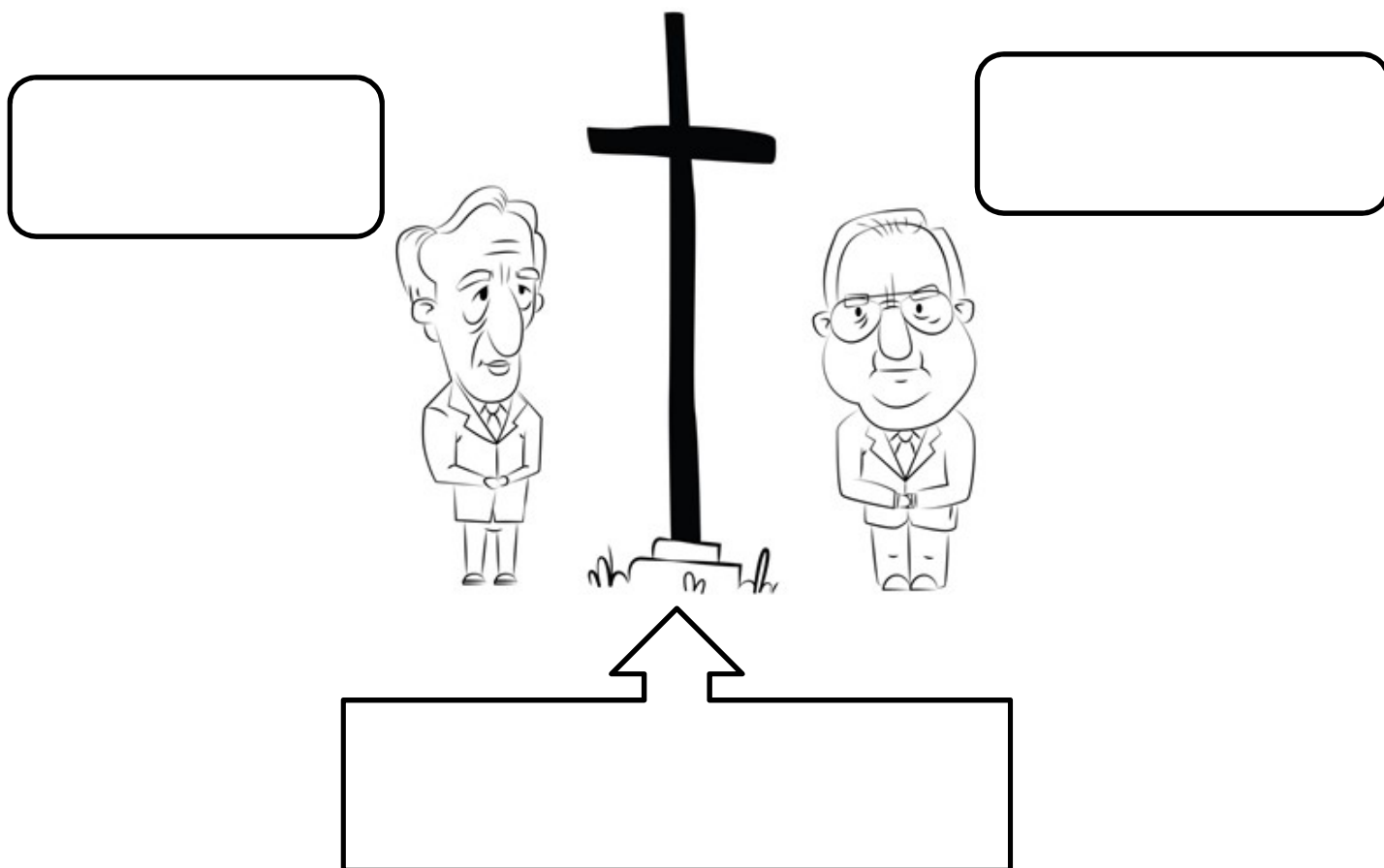
.....

.....

6. Fülle die Tabellen und male das Bild aus. **Uzupełnij tabele i pokoloruj obrazek.**

- Wie heißen die Personen auf dem Bild?
- Wann und wo haben sie sich getroffen?

Welches wichtige historische Ereignis fand in Berlin nur ein paar Tage vor der Versöhnungsmesse in Kreisau statt? **Jakie ważne wydarzenie historyczne miało miejsce w Berlinie parę dni przed Mszą Pojednania w Krzyżowej?**

.....

.....

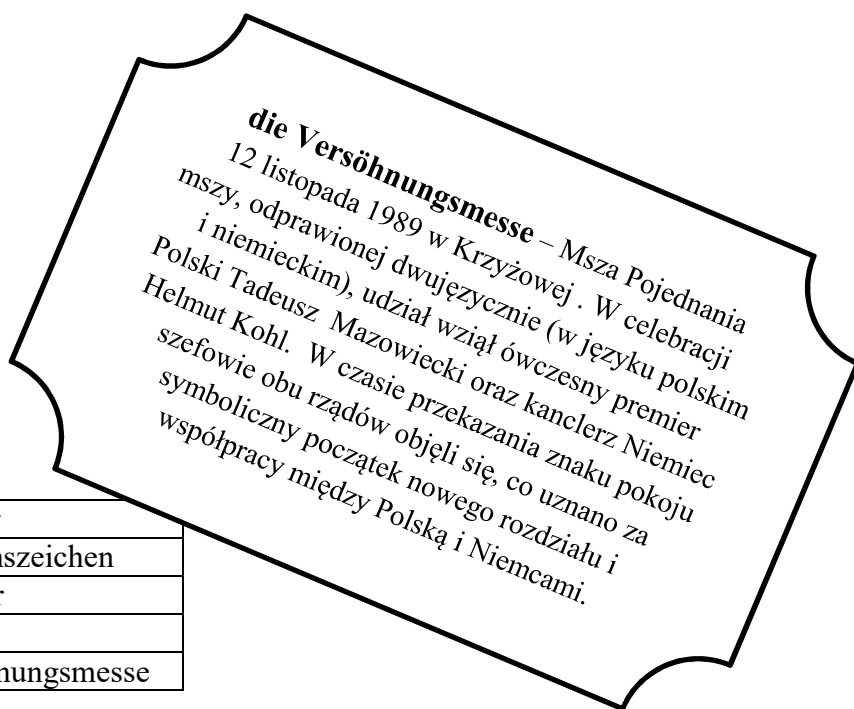
.....

.....

Sprawdź ☺

7. Siehe den Film noch mal an und finde die richtige Übersetzung. Schreibe die entsprechenden Buchstaben neben den Sätzen auf Deutsch. **Zobacz ponownie film i znajdź poprawne tłumaczenie zdań. Wpisz odpowiednią literę obok zdań po niemiecku.**

1. Krzyżowa	S. der Kanzler
2. Msza Pojednania	A. das Friedenszeichen
3. kanclerz	Z. der Premier
4. premier	R. Kreisau
5. znak pokoju	Y. die Versöhnungsmesse

6. 1989 war ein entscheidendes Jahr in der polnischen Geschichte für hier lebenden Deutschen.	D. Przedstawiciele Solidarności zaczęli publicznie mówić o mniejszościach narodowych, co dało Niemcom nadzieję na poprawę ich sytuacji.
7. Vertreter der „Solidarność“ haben begonnen öffentlich über nationale Minderheiten zu sprechen, was gab den Deutschen Hoffnung, dass ihre Situation sich verbessern würde.	R. Kanclerz Niemiec Helmut Kohl i premier Polski Tadeusz Mazowiecki przekazali sobie znak pokoju.
8. Am 12. November 1989 wurde in Kreisau die Versöhnungsmesse gefeiert.	A. Ten gest stał się symbolem nowego rozdziału w stosunkach polsko-niemieckich
9. Der deutsche Kanzler Helmut Kohl und Polens Premierminister Tadeusz Mazowiecki tauschen das das Friedenszeichen aus.	R. Rok 1989, przełomowy dla historii Polski, był równie ważny dla mieszkających tu Niemców.
10. Diese Geste wurde zum Symbol eines neuen Kapitels in den deutsch-polnischen Beziehungen.	L. Mniejszość niemiecka mogła wreszcie wyjść z ukrycia.
11. Die deutsche Minderheit musste sich nicht mehr verstecken.	A. Dzisiaj prawa mniejszości niemieckiej są chronią przepisy prawne.
12. Die Menschen konnten sich endlich in ihrer Muttersprache unterhalten, ihre Kultur und Traditionen pflegen.	G. 12. listopada 1989 odprawiono w Krzyżowej Mszę Pojednania.
13. Heute sind die Rechte der deutschen Minderheit durch Gesetze geschützt.	L. Ludzie mogli wreszcie mówić w języku ojczystym, kultywować swoją kulturę i tradycję.

Lösung. **Rozwiązanie.**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.		8.	9.	10.	11.	12.	13.

8. Suche nach Informationen im Internet. **Poszukaj informacji w internecie.**

- Wer ist Ryszard Galla?
- Welche Rolle spielt er für die deutsche Minderheit in Polen?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej
Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit
www.haus.pl

9. Welche Gesetze schützen die Rechte der deutschen Minderheit in Polen?

Jakie przepisy prawne regulują funkcjonowanie Mniejszości Niemieckiej w Polsce?

Praca grupowa:

Przygotujcie plakat o prawach mniejszości narodowej w Polsce

Gruppe 1

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. nr 78, poz. 483)

Art. 35. 1. Rzeczpospolita Polska zapewnia obywatelom polskim należącym do mniejszości narodowych i etnicznych wolność zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz rozwoju własnej kultury.
2. Mniejszości narodowe i etniczne mają prawo do tworzenia własnych instytucji edukacyjnych, kulturalnych i instytucji służących ochronie tożsamości religijnej oraz do uczestnictwa w rozstrzyganiu spraw dotyczących ich tożsamości kulturowej.

Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017r.

§ 3. 1. Nauka języka mniejszości lub języka regionalnego w przedszkolu lub oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej może być organizowana:
1) w formie dodatkowej nauki języka mniejszości lub języka regionalnego; *(prowadzona w wymiarze 6 zajęć przedszkolnych tygodniowo)
2) przez prowadzenie zajęć przedszkolnych w dwóch językach: języku polskim i języku mniejszości lub języku regionalnym;
3) przez prowadzenie zajęć przedszkolnych w języku mniejszości lub języku regionalnym.
§ 4. 1. Nauka języka mniejszości lub języka regionalnego w szkołach może być organizowana:
1) w formie dodatkowej nauki języka mniejszości lub języka regionalnego; *(3 godz. tyg.)

Verfassung der Polnischen Republik vom 2. April 1997 (Gesetzblatt für die Republik Polen nr.78 S. 483)

Artikel 35 1. Die Republik Polen gewährleistet denjenigen polnischen Bürgern, die einer nationalen oder ethnischen Minderheit angehören, die Freiheit der Erhaltung und der Entwicklung der eigenen Sprache, der Erhaltung der Sitten und Gebräuche und die Freiheit der Entwicklung ihrer eigenen Kultur.
2. Nationale und ethnische Minderheiten besitzen das Recht, eigene Bildungs- und Kulturinstitute und andere Einrichtungen zu gründen, die der Wahrung der religiösen Identität dienen; sie haben das Recht, über ihre eigene kulturelle Identität mitzuentcheiden.

2) przez prowadzenie zajęć edukacyjnych w dwóch językach: języku polskim i języku mniejszości lub języku regionalnym; 3) przez prowadzenie zajęć edukacyjnych w języku mniejszości lub języku regionalnym.	
Gruppe 2	Gruppe 3
Ustawa z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych, etnicznych oraz o języku regionalnym. <u>Rozdział 1 Przepisy ogólne</u> Art. 2. 1. <i>Mniejszością narodową</i>, w rozumieniu ustawy, jest grupa obywateli polskich, która spełnia łącznie następujące warunki: 1) jest mniej liczebna od pozostałej części ludności Rzeczypospolitej Polskiej; 2) w sposób istotny odróżnia się od pozostałych obywateli językiem, kulturą lub tradycją; 3) dąży do zachowania swojego języka, kultury lub tradycji; 4) ma świadomość własnej historycznej wspólnoty narodowej i jest ukierunkowana na jej wyrażanie i ochronę; 5) jej przodkowie zamieszkiwali obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat; 6) utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie. 2. Za mniejszości narodowe uznaje się następujące mniejszości: białoruską, czeską, litewską, niemiecką, ormiańską, rosyjską, słowacką, ukraińską, żydowską. Art. 4. 1. Każda osoba należąca do mniejszości ma prawo do swobodnej decyzji o traktowaniu jej jako osoby należącej bądź też nienależącej do mniejszości, a wybór taki lub korzystanie ze związanych z tym wyborem praw nie pociąga za sobą jakichkolwiek niekorzystnych skutków 2. Nikt nie może być obowiązany, inaczej niż na podstawie ustawy, do ujawnienia informacji o własnej przynależności do mniejszości lub ujawnienia swojego pochodzenia, języka mniejszości lub religii. 3. Nikt nie może być obowiązany do udowodnienia własnej przynależności do danej mniejszości. Art. 5. 1. Zabrania się stosowania środków mających na celu asymilację osób należących do mniejszości,	<u>Rozdział 2 Używanie języka mniejszości</u> Art. 7. 1. Osoby należące do mniejszości mają prawo do używania i pisowni swoich imion i nazwisk zgodnie z zasadami pisowni języka mniejszości, w szczególności do rejestracji w aktach stanu cywilnego i dokumentach tożsamości. Art. 8. Osoby należące do mniejszości mają w szczególności prawo do: 1) swobodnego posługiwania się językiem mniejszości w życiu prywatnym i publicznie; 2) rozpowszechniania i wymiany informacji w języku mniejszości; 3) zamieszczania w języku mniejszości informacji o charakterze prywatnym; 4) nauki języka mniejszości lub w języku mniejszości. Art. 9. 1. Przed organami gminy, obok języka urzędowego, może być używany, jako język pomocniczy, język mniejszości Art. 12. 1. Dodatkowe tradycyjne nazwy w języku mniejszości mogą być używane obok: 1) urzędowych nazw miejscowości i obiektów fizjograficznych, 2) nazw ulic – ustalonych w języku polskim na podstawie odrębnych przepisów. <u>Rozdział 3 Oświata, kultura oraz integracja obywatelska i społeczna</u> Art. 17. Realizacja prawa osób należących do mniejszości do nauki języka mniejszości lub w języku mniejszości, a także prawa tych osób do nauki historii i kultury mniejszości odbywa się na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty Art. 18. 1. Organy władzy publicznej są obowiązane podejmować odpowiednie środki w celu

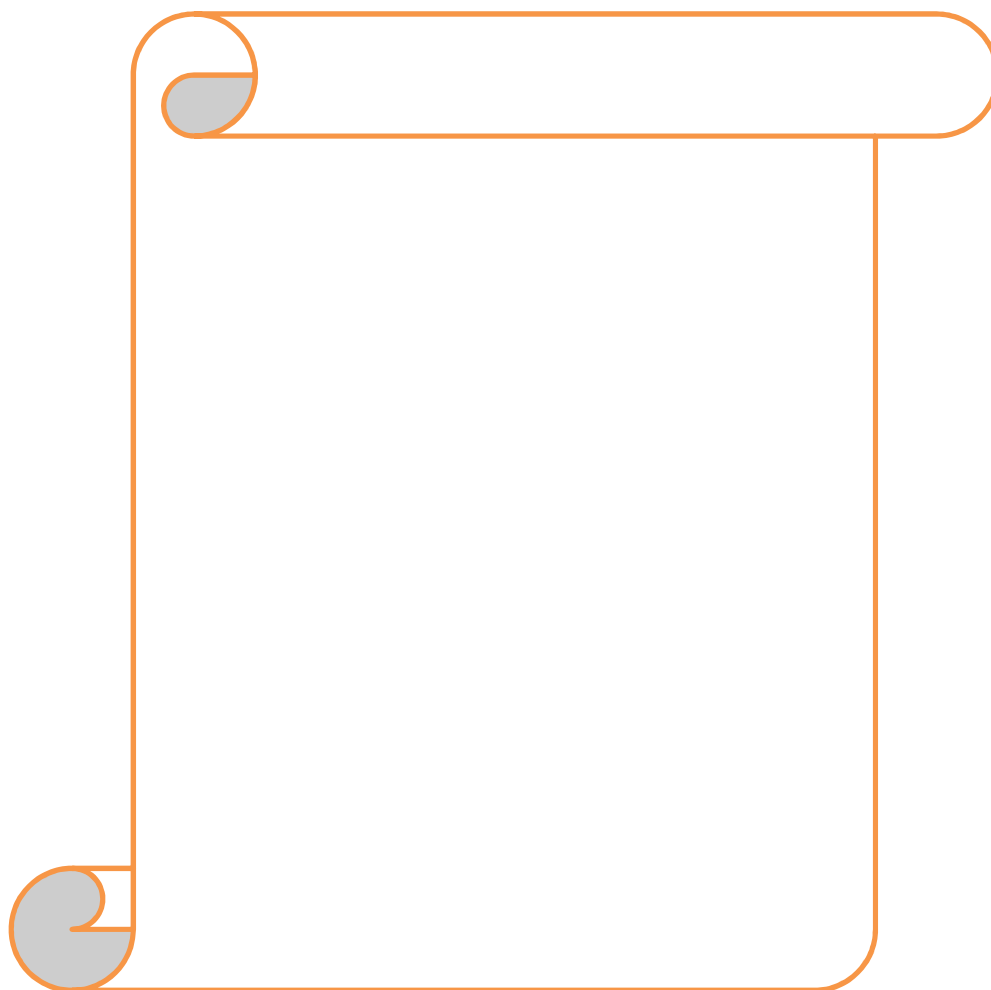
jeżeli środki te są stosowane wbrew ich woli. 2. Zabrania się stosowania środków mających na celu zmianę proporcji narodowościowych lub etnicznych na obszarach zamieszkałych przez mniejszości. Art. 6. 1. Zabrania się dyskryminacji wynikającej z przynależności do mniejszości. 2. Organy władzy publicznej są obowiązane podejmować odpowiednie środki w celu: 1) popierania pełnej i rzeczywistej równości w sferze życia ekonomicznego, społecznego, politycznego i kulturalnego pomiędzy osobami należącymi do mniejszości a osobami należącymi do większości; 2) ochrony osób, które są obiektem dyskryminacji, wrogości lub przemocy, będących skutkiem ich przynależności do mniejszości; 3) umacniania dialogu międzykulturowego.	wspierania: 1) działalności zmierzającej do ochrony, zachowania i rozwoju tożsamości kulturowej mniejszości; 2). Środkami, o których mowa w ust. 1, mogą być w szczególności dotacje celowe lub podmiotowe na: 1) działalność instytucji kulturalnych, ruchu artystycznego i twórczości mniejszości oraz imprez artystycznych mających istotne znaczenie dla kultury mniejszości; 2) inwestycje służące zachowaniu tożsamości kulturowej mniejszości; 3) wydawanie książek, czasopism, periodyków i druków ulotnych w językach mniejszości lub w języku polskim, w postaci drukowanej oraz w innych technikach zapisu obrazu i dźwięku; 4) wspieranie programów telewizyjnych i audycji radiowych realizowanych przez mniejszości; 5) ochronę miejsc związanych z kulturą mniejszości; 6) działalność świetlicową; 7) prowadzenie bibliotek oraz dokumentacji życia kulturalnego i artystycznego mniejszości; 8) edukację dzieci i młodzieży realizowaną w różnych formach; 9) propagowanie wiedzy o mniejszościach; 10) inne programy realizujące cele, o których mowa w ust. 1, oraz wspierające integrację obywatelską mniejszości. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Stanowi, że szkoły i placówki publiczne umożliwiają uczniom podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej, a w szczególności naukę języka oraz własnej historii i kultury. Szczegółowe regulacje dotyczące edukacji dzieci i młodzieży należących do mniejszości narodowych i etnicznych zostały zawarte w <u>Rozporządzeniu Ministra Edukacji narodowej z dnia 18 sierpnia 2017r.</u>
--	---

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20050170141/U/D20050141Lj.pdf>

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170001627/O/D20171627.pdf>

10. Lies genau das Gesetz vom 6. Januar 2005. Ergänze die fehlenden Informationen.
Przeczytaj dokładnie Ustawę z dnia 6 stycznia 2005. Uzupełnij brakujące informacje.

Jakie warunki należy spełnić,
aby być MNIEJSZOŚCIĄ
NARODOWĄ?

Wymień wszystkie mniejszości narodowe w Polsce.

.....

.....

Welche nationale Minderheit ist die zahlreichste in Polen? **Która mniejszość narodowa jest najliczniejsza w Polsce?**

.....

11. Lies genau die Rechte und Gesetze. Markiere dann die richtige Antwort /Antworten
Przeczytaj dokładnie prawa i przepisy. Zaznacz prawidłową odpowiedź lub odpowiedzi.

1. W Polsce:

- a). nie ma żadnej mniejszości narodowej
- b). mamy 7 różnych mniejszości narodowych
- c). mamy 9 różnych mniejszości narodowych

2. Zgodnie z Konstytucją Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność zachowania i rozwoju własnego języka, obyczajów i tradycji oraz kultury:

- a). wszystkim obywatelom mieszkającym w Polsce, niezależnie od ich narodowości
- b). tylko obywatelom polskim
- c). nikomu nie zapewnia takiej wolności

3. Mniejszości narodowe i etniczne mają prawo do:

- a). ochrony tożsamości religijnej
- b). tworzenia własnych instytucji edukacyjnych i kulturalnych
- c). bezpłatnego uczestnictwa w imprezach kulturalnych i rozrywkowych

4. Dodatkowa nauka języka mniejszości w szkole jest:

- a). niemożliwa
- b). bezpłatna
- c). organizowana w wymiarze 3 lekcji tygodniowo

5. Mniejszość narodowa:

- a). to grupa obywateli polskich, której przodkowie zamieszkiwali obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat
- b). jest grupą cudzoziemców, która odwiedza Polskę w celach turystycznych lub zarobkowych
- c). dąży do zachowania swojego języka, kultury lub tradycji i ma świadomość własnej historycznej wspólnoty narodowej.

6. Które z wymienionych mniejszości narodowych NIE są uznawane w Polsce:

- a). żydowska, rosyjska i ukraińska
- b). ormiańska, czeska i niemiecka
- c). angielska, ukraińska i włoska

7. Szkoła umożliwia uczniom podtrzymanie poczucia tożsamości narodowej poprzez:

- a). naukę języka oraz własnej historii i kultury
- b). organizowanie regularnie wycieczek do Niemiec
- c). naukę wszystkich przedmiotów szkolnych w języku mniejszości

8. W celu zachowania i rozwoju tożsamości kulturowej mniejszości podejmuje się różne środki:

- a). wspiera się programy telewizyjne i audycje radiowe realizowane przez mniejszości
- b) finansuje się wyjazdy dla całej rodziny do kraju danej mniejszości
- c). prowadzi się biblioteki oraz wydaje książki i czasopisma w języku mniejszości

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.

Test interaktywny w wersji on-line dostępny poniżej w QR :

12. Schau genau die Collage an. Welche Organisationen der Deutschen Minderheit kennst du? Womit beschäftigen sie sich? Suche nach Informationen im Internet.

Przyjrzyj się dokładnie kolażowi. Które organizacje mniejszości niemieckiej znasz? Czym one się zajmują?

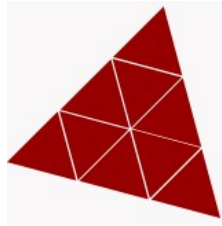
Poszukaj informacji w internecie.

Name der Organisation	Nazwa organizacji po polsku	Womit beschäftigt sie sich? Czym się zajmuje?

Rechte der deutschen Minderheit in Polen. Prawa mniejszości niemieckiej w Polsce

- Trimino** – ist eine Variante des alt bekannten Domino -Spiel. In der hier vorhandenen Variant (ein Dreieck)müssen die Spielsteine so aneinander gelegt werden, das aufeinander treffende Seiten zusammenpassen.

- Suche Begriffe , die mit der nationalen Minderheit verbunden sind.
Schreib sie ins Heft und übersetze ins Polnische. – Buchstabensalat.
Znajdź pojęcia związane z mniejszością narodową. Zapisz je w zeszycie i przetłumacz na język polski.

T	R	G	E	S	C	H	I	C	H	T	E	K	G	K
S	C	N	K	E	J	P	J	Y	D	P	J	K	E	B
K	I	D	E	N	T	I	T	A	T	F	X	V	W	D
V	X	T	X	U	T	K	G	E	X	Q	E	P	C	T
S	Q	E	N	T	W	I	C	K	L	U	N	G	X	E
C	H	K	A	Q	L	C	E	O	O	W	Q	F	X	J
H	V	O	L	Y	U	F	R	E	I	H	E	I	T	G
U	T	J	O	L	A	U	L	Q	T	S	D	O	L	Y
T	Y	W	G	K	P	C	Z	N	P	D	S	O	W	S
Z	O	T	R	A	D	I	T	I	O	N	C	D	S	P
B	O	M	H	G	U	L	E	T	X	Y	N	K	X	R
W	G	E	M	E	I	N	S	C	H	A	F	T	O	A
E	M	H	I	R	C	G	J	T	H	R	K	U	U	C
T	Z	D	G	C	T	K	U	L	T	U	R	N	I	H
U	E	C	O	S	Y	H	Y	M	D	Y	P	F	J	E

1 Identität	2 Sprache	3 Entwicklung
4 Geschichte	5 Tradition	6 Schutz
7 Freiheit	8 Gemeinschaft	9 Kultur

3. Verbinde das Datum mit einem wichtigen historischen Ereignis.
Połącz datę z ważnym wydarzeniem historycznym.

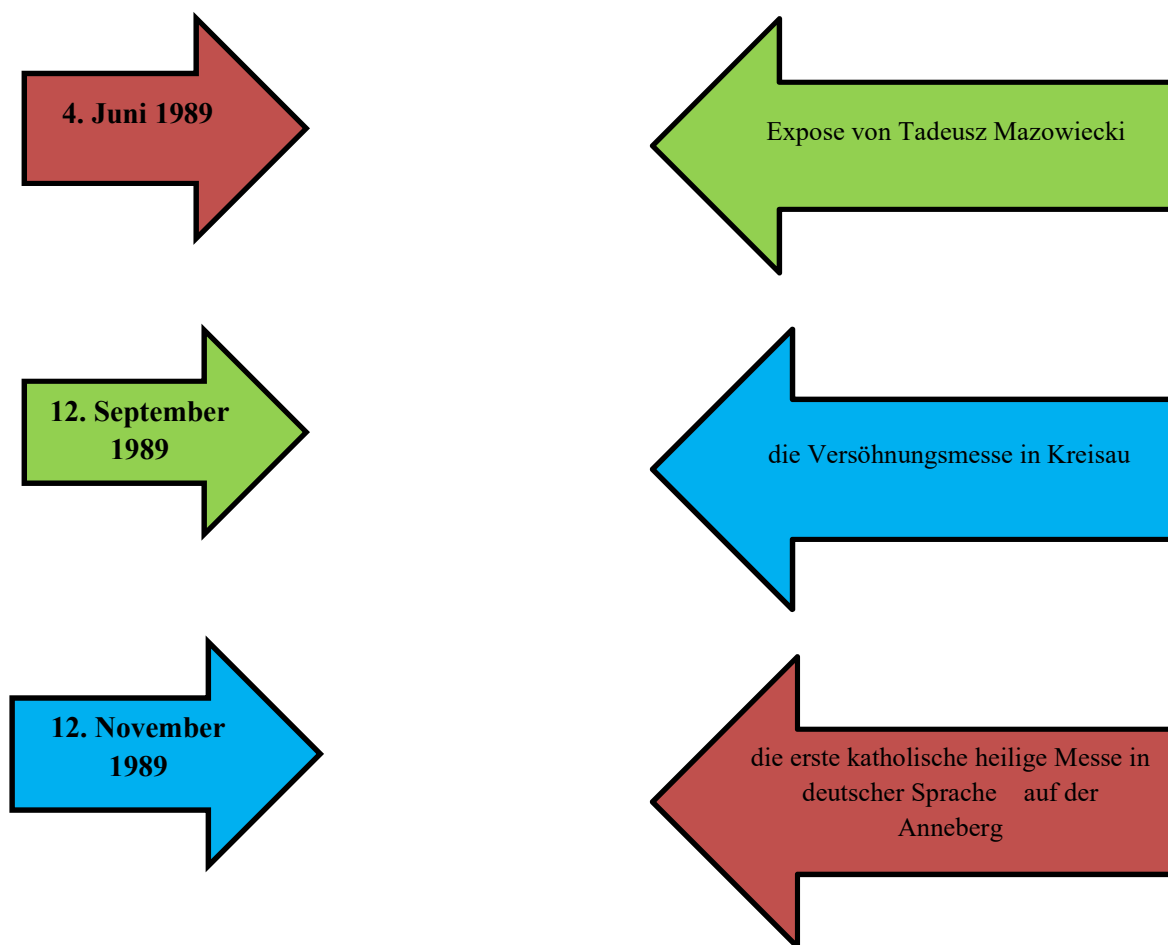

Bild A

Bild B

Bild C

4. Tadeusz Mazowiecki - polityk i publicysta, był pierwszym niekomunistycznym premierem Polski. Doradca ds. polityki krajowej i międzynarodowej prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego. Kawaler Orderu Orła Białego.

Nagrodzony w 2001 roku **Niemiecką Nagrodą Narodową**. Nagrodę tę otrzymują osoby prywatne oraz instytucje, które swoją działalnością przyczyniają się do integracji Niemiec, umacniania tożsamości i rozwoju kultury politycznej Niemców, budowania współpracy i jedności w Europie.

W swoim expose stwierdził, że mniejszości narodowe powinny się czuć w Polsce jak w domu,

5. Z lewej: premier Polski Tadeusz Mazowiecki
Z prawej : kanclerz Niemiec Helmut Kohl
Obrazek symbolizuje mszę Pojednania 12.11 1989 w Krzyżowej.

Ważne wydarzenie historyczne , które miało miejsce w Berlinie na parę dni przed Mszą Pojednania w Krzyżowej to obalenie Muru Berlińskiego.

Korzystając z kodu QR dzieci mogą zobaczyć zdjęcia z tego wydarzenia.

6. Lösung. **Rozwiązanie.**

1.	2.	3	4.	5.	6.	7.		8.	9.	10.	11.	12.
R	Y	S	Z	A	R	D		G	A	L	L	A

7. **Ryszard Galla** – to polski polityk, działacz mniejszości niemieckiej, od 2005 roku poseł w Sejmie Rzeczypospolitej .

Uwaga! Od 2007 roku poseł R. Galla jest jedynym przedstawicielem Mniejszości Niemieckiej w Sejmie.

W 2015 został odznaczony przez Prezydenta Niemiec Wielkim Krzyżem Zasługi Orderu Zasługi za zasługi dla polsko-niemieckiego pojednania oraz działania na rzecz rozwoju mniejszości niemieckiej w Polsce.

Więcej informacji: <http://ryszard-galla.pl/o-mnie-zyciorys/>

8. **Projekt** – uczniowie tworzą w grupach dowolną techniką plakat o prawach mniejszości narodowej w Polsce. Można wykorzystać obrazy, grafikę, collage, np. szyldy z dwujęzycznymi nazwami miejscowości, loga instytucji i imprez kulturalnych prowadzonych przez mniejszość niemiecką itp.

9. Jakie warunki należy spełnić, aby być mniejszością narodową?

Mniejszość narodowa to grupa obywateli polskich, która spełnia łącznie 6 warunków:

- 1) jest mniej liczebna od pozostałej części ludności Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) w sposób istotny odróżnia się od pozostałych obywateli językiem, kulturą lub tradycją;
- 3) dąży do zachowania swojego języka, kultury lub tradycji;
- 4) ma świadomość własnej historycznej wspólnoty narodowej i jest ukierunkowana na jej wyrażanie i ochronę;

5) jej przodkowie zamieszkiwali obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat;

6) utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie.

W Polsce mamy aż 9 mniejszości narodowych. Zalicza się do nich mniejszość: białoruską, czeską, litewską, niemiecką, ormiańską, rosyjską, słowacką, ukraińską, żydowską.

Najliczniejsza jest mniejszość niemiecka.

10. Prawidłowe odpowiedzi testu wyboru:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
C	B	A,B	B,C	A,C	C	A	A,C

Można również wykonać ten sam test w wersji on-line korzystając z czytnika kodów QR, każdy uczeń lub grupa uczniów może rozwiązać test interaktywnie na swoim smartfonie.

